

F. t. l. vedr. borgerlig straffelov.

yringsfrihed, som lå til grund for bestemmelserne herom i konventionens art. 19. Hertil kom, at begrebet „propaganda for krig“ var vanskeligt at definere og kunne skabe juridiske vanskeligheder ved fortolkningen og anvendelsen af artiklen.

Efter vedtagelsen af konventionen med den her omtalte bestemmelse har en række spørgsmål i forbindelse med ratifikation af konventionen været drøftet mellem embedsmænd fra de nordiske lande.

Under disse drøftelser, hvorunder bestemmelsen i art. 20, stk. 1, har været genstand for særlig indgående overvejelser, har der været enighed om, at der næppe bør tages forbehold over for bestemmelsen. På den anden side har man anset det for nødvendigt, at det ved opfyldelsen af konventionsbestemmelsen påses, at de straffebestemmelser, som vil være nødvendige for gennemførelsen af bestemmelsen, udformes på en sådan måde, at der ikke gribes ind i yringsfriheden i videre omfang, end det efter konventionsbestemmelsen må anses for påkrævet.

De problemer, som opfyldelsen af art. 20 rejser, har endvidere været drøftet mellem justitsministeriet og straffelovrådet. Straffelovrådet har herunder givet udtryk for lignende synspunkter, som fremkom under de nordiske drøftelser.

2. Med henblik på Danmarks ratifikation af *De forenede Nationers konvention af 21. december 1965 om afskaffelse af alle former for racediskrimination* nedsatte justitsministeriet i 1966 et udvalg, som fik til opgave at overveje, hvilke lovændringer der bør gennemføres af hensyn til ratifikationen.

Udvalget, som har samarbejdet med delegerede fra Finland, Norge og Sverige, afgav betænkning i december 1969 (betænkning nr. 553), hvori konventionen er optaget som bilag.

Det fremgår af betænkningen, at den gældende lovgivning, herunder specielt straffelovens § 266b, ikke opfylder konventionens art. 4, som bl. a. stiller krav om, at der fastsættes straf for udbredelse af ideer, der hviler på antagelse om racemæssig overlegenhed eller racehad. (Betænkningen s. 13-14 og s. 25-28. Om gennemførelsen af forskellige krav i konventionens art. 5 henvises til det samtidigt fremsatte forslag til lov om forbud mod forskelsbehandling på grund af race m. v.)

Justitsministeriet kan tiltræde denne vurdering, og det fremsatte forslag til ændring af straffelovens § 266b er identisk med udvalgets udkast hertil (betænkningen s. 33).

Om dette udkast har der ved udarbejdelsen af lovforslaget foreligget udtalelser fra en række ministerier samt præsidenterne for vestre og østre

landsret, Københavns byret og Århus by- og herredsret, rigsadvokaten, rigspolitichefen, politidirektøren i København, Foreningen af politimestre i Danmark og Den danske Dommerforening. Rigsadvokaten og præsidenten for østre landsret har givet udtryk for, at den foreslåede straffebestemmelse efter deres opfattelse er for vidtgående på visse punkter, medens ingen af de øvrige myndigheder har haft væsentlige indvendinger mod bestemmelsen.

3. Det kan ikke antages, at gennemførelsen af lovforslaget vil medføre særlige udgifter eller administrative konsekvenser.

Bemærkninger til lovforslagets enkelte bestemmelser.

Til § 1, nr. 1.

Efter art. 20 i FN-konventionen om borgerlige og politiske rettigheder skal de stater, der ratificerer konventionen, som nævnt i de almindelige bemærkninger forbyde enhver propaganda for krig.

Bestemmelsen er efter sin ordlyd meget vidtrækkende. Det kan imidlertid ikke antages, at bestemmelsen indebærer en forpligtelse for de stater, som ratificerer konventionen, til at forbyde eksempelvis produktion af film eller udgivelse af litteratur, der ikke propagerer for en bestemt krig som middel i en konkret politisk situation, men alene beskriver krigshandlinger, eventuelt med underbetoning af krigens rædsler og fremhævelse af momenter som spænding, heltemod, kammeratskab eller lignende. Der er i bestemmelsens forarbejder intet holdepunkt for, at en så vidtgående forståelse af begrebet propaganda for krig har været tilsigtet. Et forbud af denne rækkevidde ville i øvrigt heller ikke være konsekvent, idet virkningerne af film eller litteratur af den nævnte karakter næppe adskiller sig fra virkningerne af film eller litteratur, der på tilsvarende måde beskriver væbnede handlinger, der ikke er led i en krig.

Det må endvidere fremhæves, at ordet „krig“ normalt forstås som omfattende en stats brug af væbnet magt mod en anden stat, og at konventionens forbud derfor ikke kan antages at omfatte propaganda med henblik på borgerkrig, oprør eller lignende.

Hertil kommer, at det ved vurderingen af bestemmelsens rækkevidde må erindres, at art. 51 i De forenede Nationers pagt anerkender medlemsstaternes ret til individuelt eller kollektivt selvforsvar i tilfælde af væbnet angreb, indtil sikker-